

**SEKTOROWY
PROGRAM
OPERACYJNY**
Restrukturyzacja i modernizacja
sektora żywnościowego
oraz rozwój obszarów wiejskich,
2004 - 2006

Urząd Marszałkowski *Województwa Warmińsko-Mazurskiego*

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

Biuletyn Informacyjny Rolnictwo i Obszary Wiejskie Warmii i Mazur

Nr 11/2007

Opracowała: dr inż. Joanna Karwowska

10-562 Olsztyn ul. Emilii Plater 1,
tel. (089) 5219250, fax (089) 5219259, e-mail: dow@warmia.mazury.pl
www.sporol.warmia.mazury.pl

SPIS TREŚCI

I.	SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia.....	3
2.	Bezrobotni mieszkańcy wsi.....	5
II.	FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006	
1.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 09.11.2007 rok – działania wdrażane przez ARiMR.....	6
b.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 30.11.2007 rok – działania wdrażane przez Urząd Marszałkowski.....	7
2.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 09.11.2007rok.....	7
III.	PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Wykaz działań w ramach PROW za rok 2005/2006wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 12.11.2007r.....	8
2.	Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 –wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 09.11.2007r.....	9
3.	Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych.....	9
IV.	AKTUALNOŚCI	
1.	Genetyczna ekspansja.....	9
2.	Oddawanie limitów.....	10
3.	PROW z poślizgiem.....	10
4.	Popyt na modernizację.....	11
5.	Ceny gruntów ciągle w górę.....	11
6.	Wartość dodana.....	11
7.	Dofinansowanie modernizacji gospodarstw rolnych – zakończone.....	12
8.	Unijne rekompensaty.....	12
9.	Wyplata dotacji bezpośrednich.....	13
10.	Dopłaty do materiału siewnego.....	13
V.	INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA	
1.	Konferencja Ekologiczna.....	14
2.	Wyjazd studyjny do Niemiec.....	14
3.	Powstała następna grupa producentów rolnych.....	15
4.	Wyjazd studyjny do Szkocji i Anglii.....	15
5.	Ogłoszenie konkursu ofert dla organizacji pozarządowych.....	15
6.	Konferencja poświęcona działaniom PROW 2007-2013.....	16
7.	Międzynarodowe Targi Żywności i Produktów Ekologicznych BioFach – Normberga’ 2008.....	16

I. SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia

Trzeci kwartał br., pod względem zmian zachodzących na rynku pracy, wyróżniał się pozytywnie w stosunku do poprzednich okresów. Znamienny jest spadek, po raz pierwszy w historii województwa warmińsko – mazurskiego, liczby bezrobotnych poniżej 100 tys. osób oraz stopy bezrobocia poniżej 20%.

W województwie warmińsko – mazurskim utrzymuje się tendencja spadkowa poziomu bezrobocia, który na koniec października 2007r., osiągnął wartość 97 467 osób. W odniesieniu do stanu z końca września 2007 roku, jest to mniej o 1 260 osób (o 1,3%). Od początku br., regionalne bezrobocie zmniejszyło się o 30 107 osób, tj. o 23,6%, natomiast w stosunku do października ubiegłego roku spadek wynosi 27 192 osoby (21,8%). W kraju, w październiku 2007 roku, spadek liczby bezrobotnych w porównaniu do września wynosił 3,0%, od początku roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 25,3%. Również roczna dynamika spadku bezrobocia w naszym województwie (21,8%) jest niższa niż średnio w kraju (25,3%).

Rejestrowany od dłuższego czasu spadek bezrobocia w regionie warmińsko – mazurskim ma swoje uwarunkowania przede wszystkim w utrzymującej się dobrej koniunkturze gospodarczej, skutecznej realizacji prozatrudnieniowej, strategii i polityki rynku pracy, określonej między innymi w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia, a także jest wynikiem realizacji projektów i programów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W październiku br. odnotowano większą dynamikę spadku poziomu bezrobocia w stosunku do miesiąca poprzedniego – z 0,8% we wrześniu do 1,3% w październiku bieżącego roku. Jednakże w odniesieniu do analogicznego okresu 2006 roku obserwujemy niższą dynamikę miesięcznego spadku liczby bezrobotnych. W porównaniu do września 2007 roku, liczba bezrobotnych zmniejszyła się w 15 powiatach województwa warmińsko – mazurskiego, w 6 powiatach poziom bezrobocia wzrósł.

Największy procentowy spadek odnotowano w:

- powiecie działdowskim – o 5,6%,
- powiecie iławskim – o 5,1%,
- mieście Elblągu – o 4,9%,
- powiecie nowomiejskim – o 3,5%,
- mieście Olsztynie – o 3,2%.

Procentowy wzrost bezrobocia odnotowano w:

- powiecie mrągowskim – o 4,9%,
- powiecie węgorzewskim – o 3,0%,
- powiecie braniewskim – o 2,0%,
- powiecie giżyckim – o 1,2%,
- powiecie etckim – o 0,8%,
- powiecie nidzickim – o 0,3%

Analiza zmiany poziomu bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa na przestrzeni dwunastu miesięcy (październik 2006 – październik 2007) wykazuje, iż spadek bezrobocia miał miejsce we wszystkich powiatach. Największy, roczny procentowy spadek bezrobocia odnotowano w mieście Olsztynie (33,5%) i Elblągu (26,2%) oraz powiatach: iławskim (32,7%), oleckim (27,9%), nowomiejskim (24,2%, elbląskim (23,5%), gołdapskim (23,4%). Najniższe spadki poziomu bezrobocia miały miejsce w powiatach: mrągowskim (9,8%), braniewskim (14,5%) i lidzbarskim (16,1%).

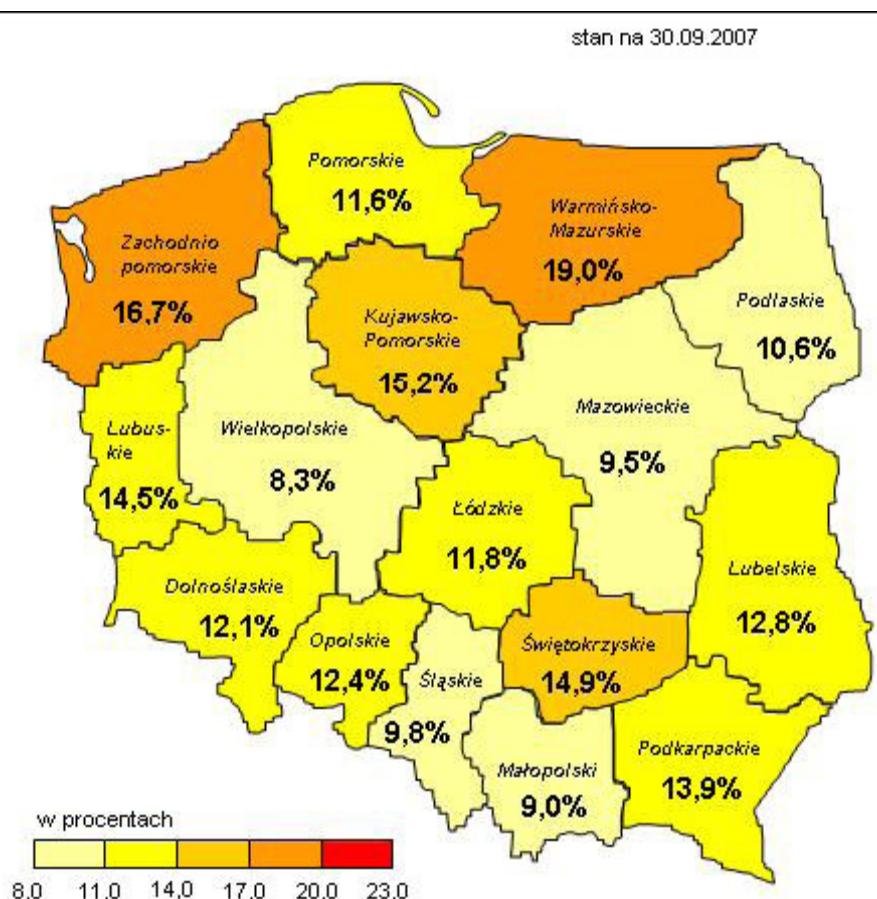
Zmniejszenie liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne ma swoje odzwierciedlenie również w stopie bezrobocia. Według danych GUS na koniec września br., bezrobotni stanowili 19,0% ludności czynnej zawodowo województwa. Jest to najniższy wskaźnik w historii regionu.

W porównaniu ze stopą bezrobocia z września roku ubiegłego, wskaźnik ten obniżył się o 4,6 pkt. procentowego. Od początku br. roku stopa bezrobocia w regionie obniżyła się o 4,7 pkt. proc. Stopa bezrobocia, jaką odnotowano w województwie warmińsko – mazurskim na koniec września 2007 roku, jest znacznie wyższa niż przeciętnie w kraju, gdzie odnotowano w tym czasie stopę bezrobocia na poziomie 11,6%.

Wskaźnik natężenia bezrobocia w regionie warmińsko – mazurskim we wrześniu 2007 roku (19,0%), był wyższy o 7,4 pkt proc. od wskaźnika krajowego (11,6%). Przed rokiem wskaźnik stopy bezrobocia wynosił 23,7% i był wyższy w porównaniu ze wskaźnikiem na poziomie kraju o 8,4 pkt proc. Świadczy to o zmniejszaniu się dystansu między natężeniem bezrobocia w regionie i w kraju.

Mimo tych korzystnych tendencji stopa bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim jest nadal najwyższa w kraju.

Mapa 1. Zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w Polsce

Najwyższa stopa bezrobocia we wrześniu 2007 roku występowała w powiatach:

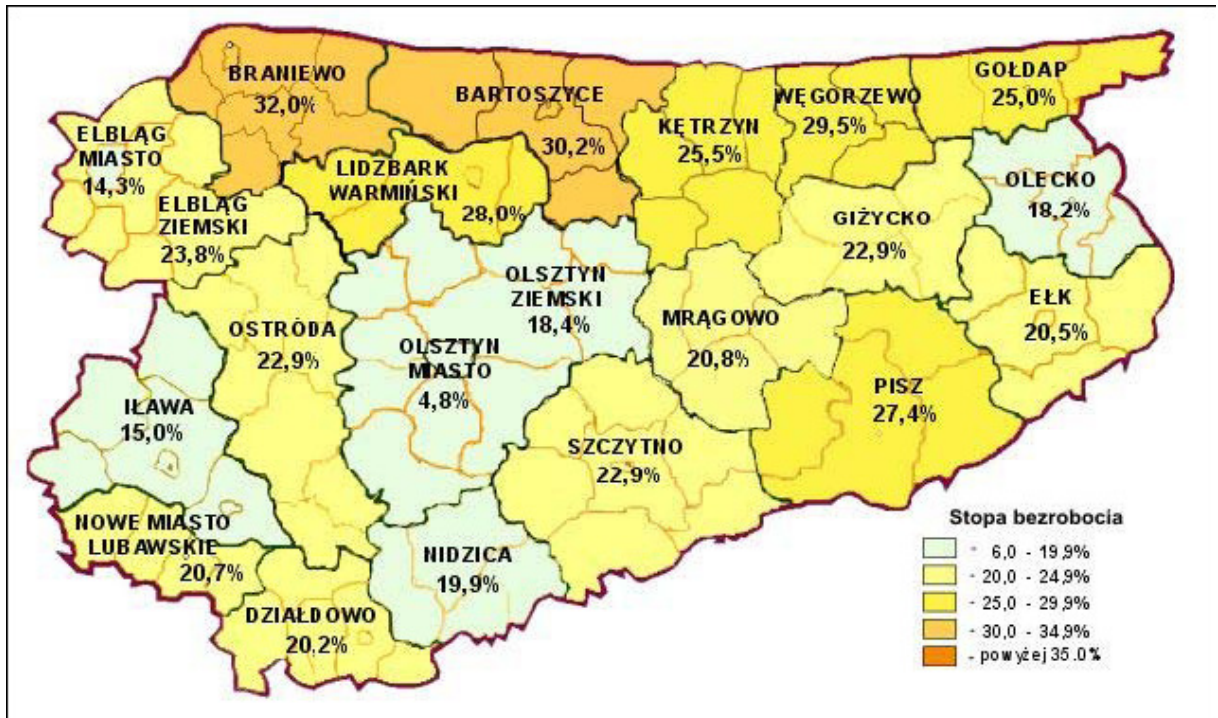
- braniewskim – 32,0%,
- bartoszyckim – 30,2%,
- węgorzewskim – 29,5%.

Najmniejszą stopą bezrobocia charakteryzowały się:

- miasto Olsztyn – 4,8%,

- miasto Elbląg – 14,3%,
- powiat iławski – 15,0%.

Mapa 2. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim we wrześniu 2007

2. Bezrobotni mieszkańcy wsi

Liczba bezrobotnych **zamieszkałych na wsi** zmalała w porównaniu z końcem poprzedniego miesiąca o 465 osób i w październiku wyniosła 49 632 osoby. Bezrobotni tej grupy, stanowili 50,9% ogółu bezrobotnych. Przed rokiem, bezrobotni mieszkańcy wsi w liczbie 62 787 osób, stanowili 50,4% ogólnej liczby pozostających bez pracy. Obserwujemy, zatem wzrost udziału tej kategorii bezrobotnych - o 0,5 pkt. proc.

II. FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006

1. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”.

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 9.11.2007 rok - ARiMR

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba podpisanych umów	Kwota podpisanych umów
1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych	1 755	256 361 220,16	831	129 619 176,41
1.2 Ułatwianie startu młodym rolnikom	962	48 100 000,00	700	35 000 000,00
1.5 Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych	100	198 333 381,75	73	165 141 570,89
2.1 Przywracanie potencjału produkcji leśnej	53	74 710 845,00	39	61 523 726,00
2.4 Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa	225	17 831 123,72	131	10 171 255,00
2.6 Rozwój i ulepszenie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem	114	13 043 521,43	67	5 875 121,00
Razem	3 209	608 380 092,06	1 841	407 330 849,30

b. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 30.11.2007r. - Urząd Marszałkowski

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba podpisanych umów (wydanych decyzji)	Kwota podpisanych umów (decyzji)
2.2 Scalanie gruntów	0	0	0	0
2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego	268	39 096 250,31	124	19 977 599,00
2.5 Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi	35	40 559 177,00 (wkład Unii)	32	29 021 916,00 (wkład Unii)
Razem	303	79 655 427,31	156	48 999 515,00

2. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 9.11.2007r.

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba podpisanych umów	Kwota podpisanych umów
1.1 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów – Złomowanie statków	33	6 645 017,84	33	6 645 017,84
1.2 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów- Przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmiana ich przeznaczenia	9	1 810 570,00	8	1 564 973,00
2.2 Odbudowa i modernizacja floty rybackiej	13	1 863 965,60	3	343 465,60
3.2 Chów i hodowla ryb	42	14 692 740,42	17	1 546 211,00
3.3 Rybacka infrastruktura portowa	2	5 884 565,00	2	5 884 565,00
3.4 Przetwórstwo i rynek rybny	25	3 484 782,80	11	1 375 015,61
3.5 Rybołówstwo śródlądowe	12	351 110,69	11	321 635,00
4.1 Rybołówstwo przybrzeżne	20	5 795 940,00	5	1 168 453,80
4.2 Działania społeczno-ekonomiczne	62	2 746 631,03	61	2 678 174,65
4.3 Znajdowanie oraz promowanie nowych	4	3 467 570,00	4	3 467 570,00

rynków zbytu na produkty rybne				
4.4 Działania organizacji obrotu rynkowego	1	139 414,00		
4.6 Działania innowacyjne	10	15 560 254,39	7	12 285 226,00
Razem	233	62 442 561,77	162	37 280 307,50

III. PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Wykaz działań w ramach PROW za rok 2005/2006 – wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 12.11.2007r.

Lp.	Nazwa działania	Ilość wniosków	Ilość wydanych decyzji (pozytywnych i odmownych)	Zrealizowane płatności (mln zł) *
1	Renty strukturalne	1 966	1 876	72,51***
2	Wspieranie gospodarstw niskotowarowych	2 829	2 701	18,86***
3a	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2004	26 932	26 923	86,36
3b	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2005	30 429	30 410	92,78
3c	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2006	31 104	31 077	94,76
4a	Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt-wnioski złożone po raz pierwszy	2 701	2 549	53,87***
4b	Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt-wnioski kontynuacyjne	2 838	1 133	
5a	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2004	249	207	63,63***
5b	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2005	438	388	
5c	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2006	530	491	
6	Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej	4 417	4 361	145,51
7	Wspieranie grup producentów rolnych	3	3	0,77

* - stan na 30.09.2007r.

** - ilość producentów rolnych, którzy przystąpili do PRS w latach 2004-2006

***- płatności zrealizowane dla wniosków złożonych po raz pierwszy oraz wniosków kontynuacyjnych

2. Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 –wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 09.11.2007r.

PROW 2007-2013	Ilość złożonych wniosków	Wnioskowana kwota
Działanie: Renty Strukturalne	386	386 833,44
Działanie: Zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne – schemat I	217	10 674 925,13
Działanie: Grupy producentów rolnych	2	-

3. Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych na dzień 12.11.2007r.

	Płatności bezpośrednie do gruntów rolnych
Liczba rolników ubiegających się o płatności w kampanii 2006	44 076
Ilość decyzji o przyznaniu płatności lub o odmowie przyznania płatności , które zostały wysłane do beneficjentów w kampanii 2006	44 066
Liczba rolników ubiegających się o płatności w kampanii 2007	43 824

IV. AKTUALNOŚCI

1. Genetyczna ekspansja

W Europie rośnie powierzchnia upraw roślin genetycznie modyfikowanych. W tym roku wyniosła ona ponad 110 tysięcy hektarów. To aż o 77% więcej niż w 2006 – szacuje Europejskie Stowarzyszenie Przemysłu Biotechnologicznego.

POWIERZCHNIA UPRAW GMO W KRAJACH UE	
Hiszpania	75, 148
Francja	21,174
Czechy	5
Portugalia	4,500
Niemcy	2,685
Słowacja	0,900
Rumunia	0,350
Polska	0,320
UE	110,007
Źródło:	EuropaBio

Uprawą roślin genetycznie modyfikowanych w Unii Europejskiej zajmuje się 8 państw. Najwięcej, bo ponad 75 tysięcy hektarów znajduje się w Hiszpanii. We Francji to ponad 21 tysięcy. Tegoroczny areal w Czechach i Portugalii wyniósł odpowiednio 5 i 4,5 tysiąca hektarów. Najmniej roślin transgenicznych uprawiają Niemcy, Słowacy, Rumuni i Polacy.

Jedyną uprawianą rośliną genetycznie modyfikowaną w Unii jest kukurydza. Zawiera ona gen, który uodparnia ją na najgroźniejszego szkodnika – omacnicę prosowiankę. Nic więc dziwnego, że rolnicy coraz chętniej decydują się na taką odmianę. Zwiększeniem upraw roślin transgenicznych zainteresowane są też inne branże rolno-spożywcze. W szczególności przemysł paszowy oraz hodowcy. Dla nich GMO to wciąż najtańsze źródło białka, używane do produkcji pasz. Zastąpienie jej innym, pochodzącym z roślin niemodyfikowanych, znacznie podniesie koszty produkcji żywności.

Branża rolno-spożywcza zapowiada starania o zmianę niekorzystnych w Polsce przepisów. I wszystko na to wskazuje, że szansę są spore. Komisja Europejska zgłosiła bowiem uwagi do zapisów w polskim prawie ograniczających stosowanie GMO, uważając je za niezgodne z unijnymi.

2. Oddawanie limitów

Zainteresowanie jest ogromne, ale liczba złożonych wniosków jest tajna – informuje Agencja Rynku Rolnego. Nieoficjalnie wiadomo jednak, że do tej pory około 2 tysięcy rolników zdecydowało się w zamian za unijne rekompensaty oddać swój limit produkcji buraków cukrowych.

Wiadomo też, że decydując się na taki krok rolnicy nie tracą dodatkowych dopłat bezpośrednich czyli tzw. płatności cukrowych. Od kilku dni centrala oraz biura terenowe Agencji Rynku Rolnego są zasypywane przez plantatorów buraków pytaniami na temat możliwości odpłatnej rezygnacji z produkcji. To ilu rolników w końcu zdecyduje się na sprzedaż swoich limitów będzie wiadomo dopiero pod koniec miesiąca, gdy Agencja skończy zbieranie wniosków. Tzw. dopłata cukrowa to dodatkowe dopłaty bezpośrednie dla plantatorów buraków cukrowych wprowadzone w wyniku reformy unijnego rynku cukru. Agencja Restrukturyzacji tłumaczy, że nawet jeżeli rolnik całkowicie zrezygnuje z produkcji to dopłata i tak mu się należy. Organizacje rolnicze szacują, że do końca miesiąca z limitów może zrezygnować nawet co piąty z 60 tysięcy plantatorów buraków cukrowych.

3. PROW z poślizgiem

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, to drugie po dopłatach bezpośrednich potężne źródło unijnej pomocy dla polskich rolników. Startuje jednak powoli i z problemami.

PROW powinien ruszyć w 2007. Tymczasem dopiero w połowie roku został on zaakceptowany przez Komisję Europejską. Z jeszcze większym poślizgiem rozpoczęto przyjmowanie wniosków na pierwsze programy pomocowe. Terminy naboru wniosków były kilkakrotnie przekładane. A rolnicy z coraz większym zniecierpliwieniem czekają. Sporym problemem jest także to, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), która realizuje PROW wciąż nie ma pełnej akredytacji, czyli prawa do wydawania unijnych funduszy. Dopiero 25 października Ministerstwo Finansów przyznało Agencji tzw. akredytację cząstkową. Daje ona prawo do realizacji zaledwie 4 działań PROW-u.

4. Popyt na modernizację

Zamiast zapowiadanych ułatwień w wypełnianiu dokumentów - utrudnienia, ale i tak zainteresowanie programem jest ogromne. Przed niektórymi regionalnymi oddziałami Agencji Restrukturyzacji ustawiają się kolejki rolników, którzy zamierzają zmodernizować gospodarstwa, a nabór wniosków rusza dopiero w najbliższy piątek.

Zakup maszyn, modernizacja budynków, zakładanie sadów, budowa zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych a nawet instalacja urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych to tylko niektóre cele, na jakie można zdobyć dofinansowanie ze środków na lata 2007-13. Rolnicy przyznają, że bardzo liczą na tę pomoc.

O dofinansowanie będą mogli ubiegać się rolnicy, którzy złożą wnioski wraz z wymaganymi załącznikami. Jednym z nich jest tak zwany plan rozwoju gospodarstwa, który został bardzo utrudniony. Utrudniony, kiedy trzeba uzasadnić wzrost nadwyżki bezpośrednio, wzrost produkcji. Inwestycje, które służą poprawie środowiska lub bezpieczeństwa produkcji nie wymagają szczegółowego wypełniania całego planu rozwoju gospodarstwa. Ale faktem jest to, że niewielu rolników będzie w stanie go wypełnić bez pomocy fachowej siły. I tu kolejna niespodzianka. Za wypełnienie dokumentów w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego trzeba płacić. Koszt zależnie od wysokości dofinansowania może wynosić od kilkuset do ponad tysiąca złotych. Ale nawet tak wysokie podniesienie poprzeczki nie zniechęca rolników.

5. Ceny gruntów ciągle w górę

Jak wynika z najnowszych danych średnia cena transakcyjna nieruchomości rolnych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w III kwartale 2007 roku wyniosła 10 327 za 1 ha i była wyższa od analogicznej ceny w II kwartale br. (9 174 zł/ha) o 1 153 zł (tj. o 12,6 %). Największy był wzrost średniej ceny w grupach obszarowych do 1 ha (z 15 600 zł do ponad 17 500 zł/ha) oraz między 1 a 10 ha (z ok. 10 300 zł do prawie 12 tys. zł/ha).

Agencja najdrożej sprzedawała grunty rolne w województwach – wielkopolskim (ponad 16 tys. zł/ha), kujawsko-pomorskim (ponad 14 tys. zł/ha) oraz mazowieckim i podlaskim (ponad 13 tys. zł/ha). Natomiast mniej niż za 8 tys zł za 1 ha można było kupić nieruchomości rolne z Zasobu WRSP w województwach lubuskim i lubelskim. W ciągu trzech kwartałów br. Agencja sprzedała 76, 8 tys. ha. gruntów. W Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa nadal znajduje się ok. 2 mln 500 tys. ha, w tym prawie 1 mln 900 tys. ha pozostaje w dzierżawie, natomiast do rozdysponowania pozostało ok. 345 tys. ha, najwięcej w województwach: zachodnio-pomorskim, warmińsko-mazurskim, dolnośląskim, pomorskim i lubuskim. Natomiast bardzo mało państwowych nieruchomości rolnych znajduje się na terenie województw: małopolskiego, kujawsko-pomorskiego, podlaskiego i opolskiego.

6. Wartość dodana

Pieniądze są spore, ale nie tak duże jak trzy lata temu, dlatego nie wszyscy będą mogli je dostać. Ponad miliard euro jest do wzięcia przez zakłady przetwórcze z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-13.

Nowe maszyny oraz budynki to najczęstsze inwestycje z programu na poprawę przetwórstwa artykułów rolnych. Z Sektorowego Programu Operacyjnego na lata 2004-2006 trafi do przetwórcy artykułów rolnych prawie dwa miliardy złotych.

Wszystkich pieniędzy jeszcze nie wypłacono. W programie obowiązuje zasada N + 2, co oznacza, że projekty będą mogły być realizowane do 2008 roku. Ostateczny termin na składanie wniosków o płatność upływa 30 czerwca 2008 roku. Wsparcie będzie kontynuowane z nowych funduszy. Tym razem z tak zwanego programu na zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej. W nowym działaniu zmieniono nie tylko nazwę. Dostęp do środków ograniczono dla największych. O zwrot połowy poniesionych kosztów na inwestycje będą mogły ubiegać się tylko małe i średnie przedsiębiorstwa. Ich roczny obrót nie może przekroczyć 250 milionów euro a liczba pracowników być wyższa niż 750 osób. Ale to nie jedyne ograniczenie. Beneficjenci programu SPO będą mogli składać wnioski o przyznanie pomocy dopiero w następnym roku po roku w którym składali wniosek o płatność w ramach projektu realizowanego i finansowanego z SPO. Pytanie tylko kiedy program ruszy.

7. Dofinansowanie modernizacji gospodarstw rolnych - zakończone

Na działanie: modernizacja gospodarstw rolnych można nawet otrzymać 300 tysięcy złotych (dofinansowanie 40% inwestycji). W sumie na rolników (za 2007 r.) czeka 360 mln euro. Ale rolnicy mają pretensje do rządu, że cała ta akcja nie została właściwie przygotowana. Uważają, że nie musieli składać wniosków w takim pośpiechu, tłoczyć się przed agencją i tracić czasu. Tym bardziej, że dokumenty będą teraz leżeć i czekać aż system komputerowy obsługujący wnioski będzie gotowy do pracy – co może potrwać kilka miesięcy. Może się też okazać, że trzeba je będzie obsługiwać ręcznie. Z wyliczeń agencji wynika, że pieniędzy wystarczy dla około 20 tys. rolników. Chętnych jest więcej, ale nie wszyscy mogą się o nie starać. Część z tych, którzy wcześniej korzystali z unijnych programów musi poczekać ze składaniem wniosków na następne lata. Były także inne, ostre warunki, które blokowały wielu rolnikom możliwość ubiegania się o unijne wsparcie na zakup maszyn, przebudowę budynków inwentarskich, zakładanie sadów itp.

8. Unijne rekompensaty

Do końca listopada mają czas na złożenie wniosków rolnicy, którzy chcą zaprzestać uprawy buraków cukrowych. Unijne rekompensaty wyniosły około 260 euro do każdej nie wyprodukowanej tony cukru.

W wyliczeniach ile ton cukru byłoby z buraków, których nie dostarczy w kolejnym sezonie plantator rezygnując z produkcji pomagają cukrownie. Inicjatywa plantatorska to sposób na przekwalifikowanie się i zdobycie na ten cel gotówki dlatego zamierza to zrobić wielu rolników.

9. Wypłata dotacji bezpośrednich

3 grudnia 2007 roku ruszyła wypłata dotacji bezpośrednich. Dopłaty za 2007 rok są następujące:

DOPŁATY za 2007 rok	zł/ha
jednolita płatność obszarowa	301
płatność zwierzęca	438
płatność uzupełniająca	294

Dopłaty bezpośrednie trafią do rolników już po raz czwarty. W tym roku Agencja Restrukturyzacji wypłaci ponad 9 miliardów złotych dla blisko półtora miliona rolników.

Tak zwana jednolita płatność obszarowa to 301 złotych do hektara. Przyznawana w tym roku po raz pierwszy płatność zwierzęca to 438 złotych do hektara. Dotacje uzupełniające do upraw podstawowych takie jak zboża oraz rośliny oleiste będą wynosić 294 złote do hektara. Największą nowością dopłat bezpośrednich jest to, że już od pół roku nie są one żadną tajemnicą. Aby sprawdzić, kto jakie pieniądze dostaje wystarczy odwiedzić stronę internetową Agencji Restrukturyzacji. Cała Unia idzie w tym kierunku i wszystkie płatności nie tylko dla gruntów rolnych, ale generalnie cała pomoc udzielana w ramach Wspólnej Polityki Rolnej będzie jawna, znana i będzie dokładnie wiadomo kto ja otrzymał.

Zgodnie z prawem na wypłatę dopłat bezpośrednich Agencja Restrukturyzacji ma czas do końca czerwca przyszłego roku. Urzędnicy jednak zapewniają, że zdecydowana większość dotacji powinna trafić do rolników w ciągu trzech najbliższych miesięcy.

Od 2004 r. odkąd Polska weszła do Unii Europejskiej, rolnicy otrzymują co roku płatności do gruntów rolnych. ARiMR realizuje zdecydowanie najwięcej płatności spośród wszystkich państw UE. Za rok 2007 otrzyma je blisko 1,5 mln rolników zarejestrowanych w systemie ewidencji producentów rolnych prowadzonym przez ARiMR. To zdecydowanie najliczniejsza grupa na tle wszystkich państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej. Np. francuska agencja płatnicza wypłaca rocznie płatności do gruntów rolnych dla blisko 400 tys. rolników, zaś włoska – dla 600 tys. rolników. W sumie w „starej UE 15” na gruntach rolnych gospodaruje 3,1 mln rolników. W nowych krajach członkowskich, które razem z nami przystąpiły do UE, płatności do gruntów otrzymuje 2,1 mln rolników, z tego 70% stanowią polscy rolnicy.

10. Dopłaty do materiału siewnego

Wielkość dotacji do hektara gruntów obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym wynosi: 100 złotych w przypadku zbóż, 160 złotych dla roślin strączkowych oraz 500 złotych dla zmieników. Aby otrzymać pieniądze trzeba zgłosić się do Agencji Rynku Rolnego. Do wniosku rolnik musi załączyć faktury zakupu materiału siewnego oraz dokumenty jego wydania z magazynu. Wypłata na konto rolnika odbywa się w ciągu 30 dni od momenty wydania pozytywnej decyzji o przyznaniu pomocy.

Dopłaty do materiału siewnego

zboża	100 zł/ha
rośliny strączkowe	160 zł/ha
ziemniaki	500 zł/ha

V. INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA

1. Konferencja Ekologiczna

Biuro Polityki Rolnej oraz Biuro Aktywizacji Obszarów Wiejskich w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa przygotowały konferencję pt. „**Możliwości wsparcia produkcji ekologicznej w latach 2007-2013**”, która odbyła się w dniu 14 listopada 2007r.

Nadrzędnym celem konferencji była promocja i upowszechnianie rolnictwa ekologicznego w regionie warmińsko-mazurskim, w tym przetwórstwa, a przedmiotem - zagadnienia dotyczące stanu i perspektyw rozwoju rolnictwa ekologicznego w województwie warmińsko – mazurskim ze szczególnym uwzględnieniem możliwości wsparcia produkcji ekologicznej w latach 2007 - 2013.

Konferencja skierowana została do producentów i przetwórców prowadzących produkcję rolną metodami ekologicznymi, służb doradztwa rolniczego, przedstawicieli instytucji działających na rzecz rolnictwa. W spotkaniu wystąpili przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Jednostki Certyfikującej w rolnictwie ekologicznym – BIOEKSPERT z Warszawy, Agencji Rynku Rolnego w Warszawie, Warmińsko – Mazurskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych w Olsztynie, podmiotów przetwarzających produkty ekologiczne.

Zaproszeni na konferencję przedstawiciele przetwórci ekologicznych z regionu kujawsko – pomorskiego i mazowieckiego podzielili się z uczestnikami spotkania wiedzą i doświadczeniem w zakresie przetwórstwa produktów rolnictwa ekologicznego. Zakłada się, że zwiększy to szansę na to, że wytwarzanie produktów ekologicznych stanie się satysfakcjonującym źródłem dochodu, przyczyni się do rozwoju obszarów wiejskich i pozwoli dotrzeć z żywnością ekologiczną do szerokiego grona odbiorców.

2. Wyjazd studyjny do Niemiec

W dniach 12-16 listopada 2007 roku Pan Tomasz Piłat – Z-ca Dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa z rolnikami i przedstawicielami organizacji pozarządowych z gmin: Dobre Miasto, Dywity, Lubomino i Jeziorany uczestniczył w wyjeździe studyjnym do Niemiec.

Organizatorem wyjazdu była Lokalna Grupa Działania „Warmiński Zakątek”. Celem wizyty było nawiązanie współpracy Lokalnych Grup Działania z Polski i z Niemiec oraz zapoznanie się z projektami realizowanymi w ramach Programu Leader.

3. Powstała następna grupa producentów rolnych

Powstaje coraz więcej grup producentów rolnych. Umożliwia to im wspólny zakup (hurtowy) środków do produkcji, obniżający jej koszt bezpośredni, znacznie lepszy kontakt z odbiorcami gotowymi zapłacić wyższą cenę za produkty o uzgodnionych standardach jakości, zapewnioną ilością oraz ciągłością dostaw, a co za tym idzie silniejsze partnerstwo powodujące wzmocnienie dominacji na rynku i jego lepszy monitoring (dostęp do informacji).

21 listopada 2007 roku zarejestrowano kolejną grupę producencką w rodzaju produktu: drób żywy, mięso i jadalne podroby drobiowe. Jest to już 13 grupa w województwie warmińsko-mazurskim, wliczając w to grupę producentów owoców i warzyw. Największa popularność tworzenia się grup występuje w grupie produktów: ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych, jednakże spore zainteresowanie uwidacznia się również w takiej grupie produktów jak: drób żywy, mięso i jadalne podroby drobiowe oraz żywiec wołowy i trzoda chlewna żywa, mięso wieprzowe.

4. Wyjazd studyjny do Szkocji i Anglii

W dniach 18-22 listopada 2007 roku Pan Jarosław Sarnowski – Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa uczestniczył w wyjeździe studyjnym do Szkocji i Anglii, którego celem było zapoznanie się z metodami doboru ras bydła w celu pozyskania zwierząt do produkcji rynkowej, produkcją wołowiny kulinarnej oraz funkcjonowaniem Domów Aukcyjnych Bydła.

Organizatorem wyjazdu było Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego.

5. Ogłoszenie konkursu dla organizacji pozarządowych w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich

W dniu 26 listopada 2007 roku Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego ogłosił otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych samorządu województwa w 2008 roku przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art.3 ust.3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich.. Przyjmowanie ofert upływa dnia 31 grudnia 2007 roku.

Zakres działań przewidzianych do realizacji w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich jest następujący:

- a) organizacja konferencji, szkoleń, wyjazdów studyjnych w zakresie budowania trójsektorowych partnerstw,
- b) wsparcie Lokalnych Grup Działania przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- c) organizacja pokazów, wystaw, wernisaży dzieł sztuki ludowej oraz innych osiągnięć związanych z dorobkiem społeczności lokalnej w zakresie zachowania tradycji ludowej w regionie,
- d) wspomaganie i promocja przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, które działają na rzecz lokalnego ożywienia gospodarczego,
- e) ochrona dziedzictwa kulturowego na obszarach wiejskich.

6. Konferencja poświęcona działaniom PROW 2007-2013

W dniu 29 listopada 2007 roku w Olsztynie odbyła się konferencja pod nazwą **„Działania PROW 2007-2013 aktywizujące społeczność obszarów wiejskich – cykl spotkań promocyjno-informacyjnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego”**, organizowana przez Warmińsko-Mazurską Izbę Rolniczą, która przystąpiła do realizacji projektu pod ww. nazwą.

Projekt realizowany jest na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego, które jest jednym ze słabiej rozwiniętych gospodarczo województw w Polsce, a problemy dotyczące gospodarki, zasobów ludzkich oraz infrastruktury i aspektów przestrzennych najbardziej widoczne są na obszarach wiejskich. Odpowiedzią na istniejącą sytuację jest inicjatywa Leader, które służy aktywizacji społeczności lokalnych poprzez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych do planowania i wdrażania lokalnych inicjatyw oraz podniesieniu jakości życia na obszarach wiejskich.

Projekt umożliwia bezpłatne uzyskanie wiedzy z zakresu inicjatywy Leader, zasad funkcjonowania Lokalnych Grup Działania, źródeł finansowania projektów podejmowanych na obszarach wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem procedur i warunków ubiegania się o środki finansowe z poszczególnych działań Osi 3 i 4 PROW 2007-2013, co wpłynie na poprawę jakości życia na terenach wiejskich.

W konferencji uczestniczył Pan Jarosław Sarnowski – Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa oraz pracownicy, którzy przedstawili prezentacje na temat: „Działania PROW 2007-2013 aktywizujące społeczność obszarów wiejskich” oraz „ Realizacja Pilotażowego Programu Leader+ w województwie warmińsko-mazurskim – działalność Lokalnych Grup Działania”.

7. Międzynarodowe Targi Żywności i Produktów Ekologicznych BioFach – Normberga’ 2008

Jak co roku Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi promować będzie polską żywność ekologiczną na Międzynarodowych Targach Żywności i Produktów Ekologicznych BioFach’ 2008 w Norymberdze (Niemcy).

Targi BioFach są doskonałym miejscem do zaprezentowania oferty polskiej żywności ekologicznej oraz możliwości dynamicznie rozwijającego się polskiego rolnictwa ekologicznego.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zamierza również uczestniczyć w imprezie targowej w Norymberdze włączając się w organizację logistyczną udziału przetwórców żywności ekologicznej z województwa warmińsko –mazurskiego. W tej sprawie, w siedzibie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyły się w listopadzie dwa spotkania robocze, dotyczące działań koordynacyjnych związanych z uczestnictwem Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Targach BioFach’ 2008.

Biuletyn opracowano na podstawie danych:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Agencji Rynku Rolnego,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa,
- oraz informacji prasowych.